

FOR 1999-01-13 nr 66: Forskrift om godkjente (reinavla) avlssvin og hybridavlssvin.

DATO: FOR-1999-01-13-66
DEPARTEMENT: LMD (Landbruks- og matdepartementet)
AVD/DIR: Avd. for matpolitikk
PUBLISERT: I 1999 103 (Vedleggene 6 - 10 utelatt)
IKRAFTTREDELSE: 1999-01-13
SIST-ENDRET: FOR-2004-01-09-173
ENDRER: FOR-1993-12-01-1167
GJELDER FOR: Norge
HJEMMEL: LOV-1992-12-04-130

INNHold

Forskrift om godkjente (reinavla) avlssvin og hybridavlssvin.

- § 1. Formål
- § 2. Virkeområde
- § 3. Definisjoner
- § 4. Offentlig godkjenning
- § 5. Oppsamlingsstasjon
- § 6. Testing av reinavla avlssvin og hybridavlssvin
- § 7. Godkjenning og registrering av reinavla avlssvin og hybridavlssvin
- § 8. Avstammings- og identitetssertifikat
- § 9. Krav til registerføring i tredjeland
- § 10. Krav til avlsmateriale ved innførsel fra tredjeland
- § 11. Utgifter
- § 12. Opplysning
- § 13. Kontroll
- § 14. Dispensasjon
- § 15. Klageadgang
- § 16. Straff
- § 17. Ikrafttreden

Vedlegg 1. Vilkår for offentlig godkjenning av instanser som fører eller oppretter dyreregister (stambøker) over godkjente (reinavla) avlssvin

Vedlegg 2. Vilkår for offentlig godkjenning av instanser som fører eller oppretter register over hybridavlssvin.

Vedlegg 3. Metoder til utregning av den genetiske verdien til aktuelle (reinavla) avlssvin og hybridavlssvin

Vedlegg 4. Retningslinjer for innføring av godkjente (rasereine) avlssvin i dyreregister (stambøker)

Vedlegg 5. Retningslinjer for innføring av hybridavlssvin i register

Forskrift om godkjente (reinavla) avlssvin og hybridavlssvin.

Fastsatt av Landbruksdepartementet 13. januar 1999 med hjemmel i lov av 4. desember 1992 nr. 130 om husdyravl, jf. Rdir. 88/661/EØF, Rdir. 90/118/EØF, Rdir. 90/119/EØF, Rdir. 94/28/EF, Kvedtak 89/507/EØF, Kvedtak 96/509/EF og Kvedtak 96/510/EF. Endret 9 jan 2004 nr. 173.

§ 1. Formål

Forskriftens formål er å sikre forsvarlig avl på reinavla og hybride avlssvin.

§ 2. Virkeområde

Forskriften gjelder alle reinavla og hybride avlssvin som skal nyttes til avl.

§ 3. Definisjoner

Godkjente (reinavla) avlssvin: Alle svin som har foreldre og besteforeldre innført eller registrert i et dyreregister (stambok) omtalt i vedlegg 4 for vedkommende avlspopulasjon (rase), og som selv enten er innført eller er registrert og kan ventes å bli innført i dette registeret.

Hybridavlssvin: Svin framkommet ved bevisst krysning

- a) mellom godkjente (reinavla) dyr av forskjellige raser eller linjer,
 - b) mellom dyr, som selv er et resultat av en krysning mellom forskjellige raser eller linjer,
 - c) mellom godkjente (reinavla) dyr og dyr av en av de kategorier som er nevnt ovenfor.
- Slike svin skal være innført i et register omtalt i vedlegg 5.

Dyreregister (stambok): Ei bok, en database, kartotek eller annen databærer, som blir ført av en instans som er offentlig godkjent i det land i EØS der instansen er opprettet, og: der godkjente (reinavla) avlsdyr av en bestemt avlspopulasjon (rase) blir innført eller registrert med opplysning om avstamningen til dyret og/eller der hybridavlssvin blir innført eller registrert med opplysning om avstamningen til dyret.

Tredjeland: Et land som ikke er medlem av EØS.

Instans: Alle organisasjoner, avlsorganisasjoner, avlslag, private foretak eller offentlig myndighet som er godkjent til å føre stambok eller register for berørte rene raser av svin eller hybride avlssvin.

§ 4. Offentlig godkjenning

For å bli offentlig godkjent, må instanser med hovedkvarter i Norge som fører eller oppretter dyreregister, fastsetter regler for registrering av yteevne, vurderer avlsverdien til godkjente (reinavla) avlssvin og/eller hybridavlssvin og offentliggjør resultater, søke Mattilsynet om dette.

For å bli godkjent, må den aktuelle instans oppfylle vilkårene:

- a) i vedlegg 1 for godkjente (reinavla) avlssvin og
- b) i vedlegg 2 for hybridavlssvin.

Godkjenningen gis uavhengig av hvilken avlspopulasjon eller populasjoner som blir registerført.

Mattilsynet skal meddele navnene på de godkjente instansene til EU-kommisjonen og de andre landene i EØS.

Mattilsynet kan avslå godkjenning av en instans dersom det alt finnes en godkjent instans for den aktuelle avlspopulasjonen, og Mattilsynet finner at godkjenning av en ny instans vil utgjøre en fare for bevaring av avlspopulasjonen eller for gjennomføring av avlsprogrammet til den eksisterende instans.

Mattilsynet kan tilbakekalle godkjenning dersom vilkårene for godkjenningen ikke blir overholdt.

0 Endret ved forskrift 9 jan 2004 nr. 173.

§ 5. Oppsamlingsstasjon

Stasjon som samler opp, behandler og lagrer sæd, egg og embryoer, skal være godkjent av Landbruksdepartementet.

§ 6. Testing av reinavla avlssvin og hybridavlssvin

Offentlig godkjente instanser skal i forbindelse med testing av den genetiske verdien til reinavla avlssvin og hybridavlssvin, benytte metoder som er i samsvar med vedlegg 3.

Instansene skal i forbindelse med offentlig godkjenning i henhold til § 4, redegjøre overfor Mattilsynet for registreringsmetode, modell for beskrivelse av yteevne, statistisk analysemetode og genetiske parametre som er benyttet for hver egenskap som er vurdert.

0 Endret ved forskrift 9 jan 2004 nr. 173.

§ 7. Godkjenning og registrering av reinavla avlssvin og hybridavlssvin

For å bli godkjente som avlsdyr, må:

- a) rasereine purker oppfylle kravene i vedlegg 4.
- b) hybridavlspurker oppfylle kravene i vedlegg 5.

Godkjenningen gjelder også bruk av egg og embryoer.

For å bli godkjent for naturlig paring, må:

- a) rasereine råner oppfylle kravene i vedlegg 4.
- b) hybridavlsråner oppfylle kravene i vedlegg 5.

Aktuelle rasereine råner og hybridavlsråner kan testes av offentlig godkjente instanser, jf. § 4.

En offentlig godkjent instans kan vedta at bare testede godkjente (reinavla) råner og hybridavlsråner kan godkjennes til kunstig sædoverføring.

Godkjente (reinavla) avlssvin og hybridavlssvin, skal etter søknad innføres eller registreres i dyreregisteret til vedkommende offentlig godkjente instans her i landet. Innføring eller registrering skal skje:

- a) for reinavla avlssvin i henhold til vedlegg 4.
- b) for hybridavlssvin i henhold til vedlegg 5.

§ 8. Avstammings- og identitetssertifikat

Godkjent instans skal på oppfordring utarbeide avstammingssertifikat eller stamtavle for aktuelt dyr som dokumentasjon for at:

- a) det godkjente (reinavla) dyret med avstamning er registerført for vedkommende avlspopulasjon
- b) hybridavlssvinet med avstamning er registerført for vedkommende linje.

Godkjent instans har til en hver tid rett til å foreta kontroll av dyr som det er fremsatt ønske om avstammingssertifikat eller stamtavle for.

Godkjent (reinavla) avlssvin, hybridavlssvin eller sæd, egg og embryoer av godkjent (reinavla) avlssvin eller hybridavlssvin, skal ved innførsel til Norge fra land i EØS og utførsel fra Norge til land i EØS, følges av et avstammingsserifikat:

- a) i samsvar med vedlegg 6¹ (6a - 6d) for reinavla dyr
- b) i samsvar med vedlegg 7¹ (7a - 7d) for hybridavlssvin.

Dersom det er flere enn ett egg, eventuelt embryo i hvert strå, skal det være tydelig angitt. I tillegg skal alle eggene stamme fra samme mordyr og alle embryoene fra samme mordyr og fardyr når det er flere enn ett embryo pr. strå.

I stedet for å bruke sertifikatene som er gjengitt i vedlegg 6¹ (6a - 6d) for reinavla avlssvin og 7¹ (7a - 7d) for hybridavlssvin, kan de samme opplysningene tas med i dokumenter som følger med dyrene, sæden, eggene og embryoene. I slike tilfeller skal myndighetene ved følgende formulering bekrefte at de fastsatte opplysningene er tatt med i nevnte dokumenter:

« Undertegnede bekrefter at disse dokumenter inneholder opplysningene nevnt i vedleggene 6¹ (6a - 6d) for reinavla avlssvin og 7¹ (7a - 7d) for hybridavlssvin i forskrift om godkjente (reinavla) avlssvin og hybridavlssvin ».

Levende dyr, sæd, egg og embryo som skal innføres til Norge, skal gjennomgå kontroll i henhold til forskrift om tilsyn og kontroll ved innførsel og utførsel av levende dyr, annet avlsmateriale og animalsk avfall. Denne kontrollen omfatter også den avlsmessige dokumentasjonen som følger dyrene. Alle sertifikater skal derfor framlegges på innførselstidspunktet.

¹ Vedleggene 6, 7, 8, 9 og 10 gjengis ikke her, men kan fås ved henvendelse til Landbruksdepartementet, Avdeling for matproduksjon og helse, Postboks 8007 Dep, 0030 OSLO, tlf 22249401, faks 22249559.

§ 9. Krav til registerføring i tredjeland

Godkjente (reinavla) avlssvin og hybridavlssvin som kommer fra tredjeland, skal være innført eller registrert i dyreregister ført av offentlig godkjent instans i vedkommende tredjeland. Myndighetene i tredjelandet skal fastsette lister over slike godkjente instanser. Instansene skal være overvåket av kontrollmyndighetene i landet, og skal overholde de krav som er fastsatt når det gjelder:

- oppføring og registrering i stambøker eller registre
- godkjenning av dyr til avl
- om bruk av sæd, egg og embryo fra dyr.

Instansene er forpliktet til å oppføre/registrere dyr, sæd, egg og embryo og dyr som stammer fra dette i sine stambøker/registre dersom de kommer fra instans som er godkjent i henhold til denne forskrift.

Kontroll i tredjeland med instanser som er ansvarlig for stambokføring eller registrering av godkjente (reinavla) avlssvin av angjeldende rase, utføres av inspektører utnevnt av EU-kommisjonen på vegne av land i EØS.

§ 10. Krav til avlsmateriale ved innførsel fra tredjeland

Det kan bare innføres dyr, sæd, egg og embryo som oppfyller kravene i § 7, og som følges av godkjente avstammings- og identifikasjonssertifikater, vedlegg 8¹ (8a - 8e) samt supplerende sertifikat for drektige dyr, vedlegg 9,¹ og egne sertifikater for import av sæd etter ikke testede råner i henhold til vedlegg 10¹ (10a - 10b) for reinavla avlssvin.

I stedet for å bruke sertifikatene som er gjengitt i nevnte vedlegg, kan de samme opplysningene tas med i dokumenter som følger med dyrene, sæden, eggene og embryoene. I slike tilfeller skal myndighetene ved følgende formulering bekrefte at de fastsatte opplysningene er tatt med i nevnte dokumenter:

« Undertegnede bekrefter at disse dokumenter inneholder opplysningene nevnt i vedleggene 8¹ (8a - 8e), 9¹ og 10¹ (10a - 10b) for reinavla avlssvin og for hybridavlssvin i forskrift om godkjente (reinavla) avlssvin og hybridavlssvin. »

Det kan bare innføres sæd etter dyr som har gjennomgått kontroll og individgransking og fått vurdert avlsverdien med dokumentasjon på at de skal føres inn i et register for rasen i mottakerlandet.

Dersom sæd kommer fra et dyr som ikke har vært gjenstand for kontroll av ytelsesevne og vurdering av avlsverdi på grunnlag av de prinsipper som er fastsatt i vedlegg 3, kan den innføres bare i de mengder som er nødvendig for at godkjente instanser skal kunne gjennomføre offisielle tester.

Etter anmodning fra et land i EØS eller på eget initiativ og etter bestemte prosedyrer, kan EU-kommisjonen fastsette ytterligere krav for avl eller avstamning ved innførsel av visse dyr, sæd, egg og embryo, for å ta hensyn til særlige forhold i tredjeland.

Innførsel av dyr, sæd, egg og embryo til teknisk og vitenskapelige forsøk utført under kontroll av myndighetene, reguleres ikke av denne forskrift.

Levende dyr, sæd, egg og embryo som innføres fra tredjeland skal gjennomgå veterinær grensekontroll i henhold til forskrift om tilsyn og kontroll ved innførsel og utførsel av levende dyr, annet avlsmateriale og animalsk avfall. Denne kontrollen omfatter også den avlsmessige dokumentasjonen som følger dyrene. Alle sertifikater skal derfor framlegges på innførselstidspunktet.

1 Vedleggene 6, 7, 8, 9 og 10 gjengis ikke her, men kan fås ved henvendelse til Landbruksdepartementet, Avdeling for matproduksjon og helse, Postboks 8007 Dep, 0030 OSLO, tlf 22249401, faks 22249559.

§ 11. Utgifter

Det offentlige svarer ikke for omkostninger i forbindelse med innføring eller registrering i dyreregister og utfylling av avstammingssertifikat eller stamtavler.

Det kan ikke pålegges særavgift for innføring eller registrering i dyreregister av godkjente avlssvin eller hybridavlssvin som allerede er innført eller registrert i et dyreregister som blir ført av en godkjent instans i et annet land i EØS.

§ 12. Opplysning

Mattilsynet skal gis adgang til alle opplysninger som kommer fram ved testing av avlsdyr, jf. § 6 i denne forskrift.

De endelige resultatene av testingen, skal være offentlig tilgjengelige.

0 Endret ved forskrift 9 jan 2004 nr. 173.

§ 13. Kontroll

Landbruksdepartementet fører kontroll med at forskriften blir overholdt.

Offentlig godkjente instanser skal stille alle nødvendige opplysninger til disposisjon for Landbruksdepartementet i forbindelse med kontrollen nevnt under første ledd.

§ 14. Dispensasjon

Landbruksdepartementet kan i særlige tilfelle gi dispensasjon fra bestemmelsene fastsatt i forskriftene.

§ 15. Klageadgang

Vedtak som er fattet i medhold av forskriftene, gir klagerett i medhold av forvaltningsloven av 10. februar 1967, kap. VI. Klagefristen er 3 uker fra det tidspunktet underretning om vedtaket er kommet fram. Klagen sendes til det forvaltningsorganet som har fattet vedtaket.

§ 16. Straff

Den som forsettlig overtrer eller medvirker til overtredelse av bestemmelser gitt i denne forskrift, straffes med bøter eller med fengsel i inntil tre måneder.

§ 17. *Ikrafttreden*

Forskriften trer i kraft fra 13. januar 1999. Fra samme tidspunkt oppheves forskrift av 1. desember 1993 nr. 1167 om godkjente (reinavla) avlssvin og hybridavlssvin.

Vedlegg 1. Vilkår for offentlig godkjenning av instanser som fører eller oppretter dyreregister (stambøker) over godkjente (reinavla) avlssvin

For å få offentlig godkjenning, må instanser som fører eller oppretter dyreregister (stambøker)

- 1) ha status som juridisk person,
- 2) overfor Landbruksdepartementet dokumentere
 - a) effektiviteten av sin virksomhet,
 - b) sin evne til å utøve den nødvendige kontrollen med føring av dyreregister,
 - c) at de har tilstrekkelig mange dyr til å kunne gjennomføre et reelt foredlingsprogram eller i gitt tilfelle å kunne sikre bevaring av dyrematerialet (rasen) når det blir sett som nødvendig,
 - d) at de er i stand til å framskaffe og utnytte de opplysningene om dyrenes prestasjoner som er nødvendige for gjennomføring av avlsprogrammet for bedring eller bevaring av populasjonen,
- 3) ha tekniske regler som omfatter
 - a) bestemmelser om kjennetegn for avlspopulasjonen eller populasjonene,
 - b) et identifikasjonssystem for dyrene,
 - c) et registreringssystem for avstamning,
 - d) en definisjon av avlsmål,
 - e) et system for vurdering av avlsverdi på grunnlag av prestasjonene til dyrene,
 - f) inndeling av dyreregisteret i flere avsnitt dersom det er ulike vilkår for inntak av dyr i registeret, eller dersom det er ulike framgangsmåter ved klassifisering av dyr som blir innført i registeret, og
- 4) ha vedtekter som spesielt fastslår at det ikke må forekomme forskjellsbehandling av medlemmene.

Vedlegg 2. Vilkår for offentlig godkjenning av instanser som fører eller oppretter register over hybridavlssvin.

For å få offentlig godkjenning, må instanser som fører eller oppretter dyreregister for hybridavlssvin

- 1) ha status som juridisk person,
- 2) overfor Landbruksdepartementet dokumentere
 - a) effektiviteten av sin virksomhet,
 - b) sin evne til å utøve den nødvendige kontrollen med føring av dyreregister,
 - c) at de har tilstrekkelig mange dyr til å kunne gjennomføre et forbedringsprogram,
 - d) at de er i stand til å utnytte de opplysningene om dyrenes prestasjoner som er nødvendige for å gjennomføre et forbedringsprogram,
- 3) ha tekniske regler som omfatter
 - a) et identifikasjonssystem for dyrene,
 - b) et registreringssystem for avstamning,

- c) en definisjon av avlsmål,
- d) et system for vurdering av avlsverdi på grunnlag av prestasjonene til dyrene.

Vedlegg 3. Metoder til utregning av den genetiske verdien til aktuelle (reinavla) avlssvin og hybridavlssvin

Den genetiske verdien (avlsværdien) til svin kan regnes ut ved hjelp av følgende metoder eller kombinasjoner av disse.

I. Individprøver

1) Individprøver på en stasjon

- a) Det skal opplyses om navnet på instansen som er ansvarlig for stasjonen, og navnet på instansen som står for utregning og offentliggjøring av resultat.
- b) Det skal legges fram opplysning om planen for testingen.
- c) Følgende opplysninger skal gis:
 - vilkår for opptak på stasjonen, især maksimumsalder på det unge dyret ved testingens begynnelse,
 - lengde av testingsperiode på stasjonen,
 - fôrplan og fôringssystem
- d) De registrerte egenskaper (for eksempel tilvekst, fôrutnyttelse, uttrykk for kroppssammensetning og andre relevante opplysninger) skal oppgis.
- e) Metoden som brukes til å vurdere avlsverdi, skal være vitenskapelig akseptabel i henhold til fastlagte avlstekniske prinsipper. Avlsverdien for de testede dyrene skal uttrykkes som en samlet avlsverdi eller som en sammenligning med jevnaldrende dyr for hver egenskap.

2) Individprøver i buskaper

Individprøver kan utføres utenfor en stasjon, forutsatt at en avlsverdi kan beregnes ved avslutning av testingen på grunnlag av godkjente prinsipper for avlsvurdering.

II. Avkomsgranskinger og/eller søsken-/slektningepøver

- 1) Det skal opplyses om navnet på instansen som er ansvarlig for utprøvingen, og om navnet på instansen som står for utregning og offentliggjøring av resultat.
- 2) Avlsverdien til dyrene skal regnes ut på grunnlag av egenskapene til et passende antall avkom/slektninger, på grunnlag av deres produksjonsegenskaper:
 - granskingsmetoden skal være detaljert redegjort for, eller det skal gis referanse til den,
 - avkom og/eller søsken/slektninger må ikke velges ut eller behandles selektivt,
 - tre typer avkomsprøver og/eller søsken-/slektningegranskinger blir godkjent:
 - i) sentral gransking på en stasjon for testing av avkom og/eller søsken/slektninger,
 - ii) planlagt gransking på gardsbruk. Avkom og/eller søsken/slektninger bør være fordelt på buskaper på en slik måte at det kan bli foretatt en pålitelig sammenligning av avlsdyrene,
 - iii) opplysninger innsamlet fra slakteri om identifiserte slakteskrotter av avkom og/eller søsken/slektninger.
- 3) Avkom og/eller søsken/slektninger skal være tilfeldig utvalgt. En skal nytte alle relevante registreringer ved vurdering av avlsdyrenes avlsverdi. Faktorer som ikke vedkommer den genetiske verdien, skal elimineres ved hjelp av passende prosedyrer når avlsverdien skal regnes ut.

- 4) De registrerte parametrene (f.eks. tilvekst, fôropptak, slaktekvalitet, reproduksjonsegenskaper, fruktbarhet, helse, levedyktighet hos avkom og/eller søsken/slektninger og andre relevante opplysninger) skal publiseres.
- 5) Den metoden som blir brukt til vurdering av avlsverdien til dyret, skal være vitenskaplig holdbar og i samsvar med godkjente prinsipp for avlsvurdering.

III. *Gransking av dyr som er jevnaldrende med avlsdyr av hybridlinje*

De vilkår som gjelder for avkom og/eller søsken/slektninger i henhold til nr. II pkt. 1, 2, 3, 4 og 5 skal gjelde tilsvarende for dyr som er jevnaldrende med avlsdyr av hybridlinje.

Vedlegg 4. Retningslinjer for innføring av godkjente (rasereine) avlssvin i dyreregister (stambøker)

I. *Hovedavsnittet i dyreregisteret*

For å kunne bli innført i hovedavsnittet i dyreregisteret (stamboken) for avlspopulasjonen (rasen) sin, skal aktuelle avlsdyr:

- 1) stamme fra foreldre og besteforeldre som alle er innført i dyreregisteret for denne avlspopulasjonen,
- 2) være identifisert etter fødselen ifølge reglene for dyreregisteret og
- 3) ha en avstamning som er fastlagt ifølge reglene for dyreregisteret.

II. *Oppdeling av hovedavsnittene til dyreregisteret i flere klasser*

Hovedavsnittet i dyreregisteret kan deles opp i flere klasser avhengig av kvaliteten til dyrene. Bare svin som oppfyller retningslinjene etter punkt I, kan bli innført i en av disse klassene.

III. *Innføring av hunddyr i vedlegg til dyreregisteret*

- 1) Et avslag eller en organisasjon som fører et dyreregister, kan vedta at et hunddyr som ikke oppfyller retningslinjene etter punkt I, kan bli innført i et vedlegg til registeret. Som forutsetning for dette, skal hunddyret
 - a) være identifisert i samsvar med de reglene som er fastsatt for dyreregisteret,
 - b) være bedømt til å være i samsvar med standarden for avlspopulasjonen og
 - c) oppfylle minimumskrav for egenskaper ifølge de reglene som er fastsatt for dyreregisteret.
- 2) Kravene i punkt 1, b og c kan variere avhengig av om hunddyret tilhører den aktuelle avlspopulasjonen, selv om opphavet hennes er ukjent, eller hun stammer fra et kryssingsprogram som er godkjent av avlslaget eller organisasjonen som fører dyreregisteret.
- 3) Et hunddyr som har mor og mormor innført i dyreregisteret som omhandlet i III punkt 1, og som har far og de to bestefedrene innført i hovedavsnittet i dyreregisteret i samsvar med retningslinjene i I punkt 1, regnes som et godkjent hunddyr og kan føres inn i hovedavsnittet i dyreregisteret ifølge I punkt 1.

IV. *Oppdeling i klasser*

Omfatter dyreregisteret flere klasser, skal godkjent dyr som kommer fra en annen EØS-medlemsstat og som har særlige egenskaper som skiller det fra bestanden av samme rase i mottakerstaten, føres inn i dyreregisteret i den klassen som dyret oppfyller retningslinjene for.

Vedlegg 5. Retningslinjer for innføring av hybridavlssvin i register

For å kunne innføres i et register skal hybridavlssvin

- 1) være identifisert etter fødselen etter de regler som er fastsatt i dette registeret,
- 2) ha en avstamning som er fastlagt etter dette registerets regler.

Vedleggene 6, 7, 8, 9 og 10 gjengis ikke her, men kan fås ved henvendelse til Landbruksdepartementet, Avdeling for matproduksjon og helse, Postboks 8007 Dep, 0030 Oslo, tlf 22249401, faks 22249559.